

FREUS DE SUSCRIPCIÓ
UN TRIMESTRE
Dins Espanya: una pesseta.
Fora d'Espanya: dues pessetes.
REDACCIÓ: Manacor: Amador, 3.
Palma, sucursal: General Barceló, 1.
ADMINISTRACIÓ: Manacor: Ferrer, 5.
Palma, sucursal: Gral. Barceló, 1.

LA AURORA

Surt cada dissapte per donar ventim i altres erbes a n-es qui s'ho guany

Parla En Revenjoli. Escoltau i oireu!

Assolida

Se'n haurán de dur una es paperots anticlericals de Mallorca i qualcún de fora-Mallorca, perque s'ho mereixen massa que's assolequen d'aprop pe's moltes de grolleries, virolades, doys, mentides i calumnies que no s'aturen d'entafellar contra Deu i l'Església. ¡Ja hu val ab aqueys etzeros d'anticlericals! ¡Ja hu son afectats d'anar contra tota cosa bona!

I

¿Per que no feys axò que deys?

Per voltros parlam jo socialistes de s'Obrer Balear! que deys, dissapte passat, que, per lluytar contra En Maura, vos «heu d'estrenyer» i «esgrimir com única arma sa veritat, clara i nua». ¡Ah si voltros per combatre En Maura i l'Església no vos servieu may d'altres «armes», que de «sa veritat clara i nua», no farieu es matx que feys entre sa gent ignorant; no abusarieu de sa manera indigna ab qu'ara abusau d'ets ignorant i curts de tey que vos metgezen, enganantlos com uns xiños, fentlos creure ses mil mentides i calumnies contra En Maura, contra l'Església, contra monjes, frares i capellans.—May mos ha feta por «sa veritat clara i nua», sino sa mentida i sa calumnia, qu'es s'arma preferent des paperots anticlericals, coms s'Obrer Balear.—¡Quina llástima, companys socialistes, que no fassee lo que deys que voleu fer: no servirvos, contra l'Església i contra En Maura, «d'altres armes que sa veritat, clara i nua!»—¿Per que, en lloc de «sa veritat», «esgrimi» sa mentida i sa calumnia?

II

Illusions socialistes

Es paperot socialista diu que, per aturar qu'En Maura torn entrar, lo millor es tomar sa Monarquia i posar sa República; i que, mentres tant, «traballen per fer impossible sa tornada» d'En Maura. Son molt senyors es socialistes de trabayar per tot axò, per posar sa República, per aturar qu'En Maura torn pujar. Tan poc conseguirán una cosa com s'altra. Figurarvos, jo socialistes! que hu heu de conseguir, es somiar de desperts; es allò ¿sabeu? que qui té fam, somia truytes; i qui cerca pores, ses oreyes li grunyen.

III

¿Quant e-hu sentirem a dir de cap de voltros?

Per voltros socialistes parlam. Aqueys dies passats, a València es estat objecte de grans elogis el

Sr. Rector de Xelva, Mn. Salvador Espiu, que s'ha fet tayar un tros de pell i de carn per empeltarlo a un feligrès seu i axi salvarli la vida. Actes de caritat tan grossos, tan heroycs els inspira sovint sa nostra santa Religió a capellans, monjes, frares i altres personnes piadoses, com se'n poren citar una partida de casos. Lo que no sabem que ses idees socialistes ni anticlericals fins aqui n'hajen inspirat cap d'actes d'aqueys. No hem sentit a dir may que cap socialistas ni anticlerical haja volgut que li tayassen gens de pell per salvar cap persona nada. I ab tot i axò, ells tenen sa... frescura de presentar es capellans, frares i monjes i neos, com uns esplotadors des poble!—¿Quant arribarás jo poble! a conèixer qui es qu'et vol bé!

IV

No hi ha un tal

Es paperot socialista diu que's Coremer de la Seu, P. Recolons, de la Companyia de Jesús, va dir que «es Catolicisme corre un gros perill». No es ver que dignés tal cosa. «Es Catolicisme» té sa vida i es triunf ben assegurats per Deu metex; son es catòlics, individualment considerats, que «corren perill», si baden gayre, de qu'En Barrufet les embarriol de mala manera, i les se'n duga a escufar-se ab ell dins infern. ¡Deu no hu permeta de negú nat del mon!—I llavo aquell paperot se permet donar conseys a n-es Coremers, qu'es evident que no n'han mestre cap de seu.—¿Qui'us ha enganats, companys? ¡No mos fassee riure massa!

V

Està en caràcter

Es paperot republicà de Ciutat, lo metex que's socialista, amolla unes quantes virolades contre's Coremer de la Seu, el P. Recolons, tractantlo d' «hipòcrita» i d' «atrevit», i dient qu'haurien de posar a n-es portals de ses esglésies i de ca's predicadors: «No es lo metex predicar que donar blat».—Sens dupte es per axò que's propagandistes republicans s'estellen predicant ses escollències de sa República, pero se'n guarden com de caure de donarne gens de blat. Si donen res, tot lo més son griances, que ni pe's gallines servexen, o bé juy, que si'l pastau, es pa vos engata o En Barrufet vos ne du.—En quant a «hipòcrecia», negú n'es mestre tan consumat com es republicans, desfressats sempre d'amics des poble, allà ont no son estats may més qu'escorxadors des poble i xucladors de sa sanc des pobres, pero xucladors d'aquells que tenen més set qu'un clot d'arena. Ells, es republicans, son es grans hipòcrites de sa llibertat.

En pega unes quantes En J. Moya a n-es republicans caps-pares de Mallorca. Els-e retreu que, quant el se'n dugueren pres de Manacor dins es costes de 1909 abmotiu de lo de sa set-

qui los sent, son es grans apòstols i estalons de sa llibertat, allà ont no han fet may més que oprimir i tiranizar, si poren, tots es qui no pensen com ells.—En quant a n-el P. Recolons, li donam s'enhorabona: 1.º porque es es blanc de sa ràbia des dos paperots anticlericals *El Ideal* i *Obrero Balear* (bona senya quant aquexes boques d'infern el desjecten); 2.º p'és devotissims i eloquentissims sermons que fa a la Seu; i 3.º pe' sa gran gentada que va a sentirlo, com ja feya anys que no se'n hi veia tanta en sa corema a la Seu.

VI

Idò que consti!

Es paperot republicà de Ciutat fa «constar» que no es «per covardia» que no mos contesta, ni «per falta d'arguments», que diu «que li sobren», sino «perque no val la pena» i llavo perque firmam ab nom suposat.—I lo bo es qu'es qui mos diu axò, tampoc no firma, també «du caret», tampoc no's dexa veure sa cara, encara que diu qu' «està acostumat a mostrarl». Idò ¿com no la mostrau, germà?—¿I vos creys, esriguedoretos de *El Ideal*, capturarnos ab axò? Ja hi anau errats! Mos poreu despreciar tot lo que volgueu i deixar de contestarmos; pero noltros seguirem ablanintvos ses costelles cada dissapte, rebatentvos tots es desbarats mentides i asades qu'et zibeu contra Deu i ses coses de Deu.

VII

Toixerrudeses

N'enfoca un enfilay *El Ideal* contra sa Corema sobre si's fan es dijunis axò o axí dessà, sobre si's coremers prediquen negre, groc o virat. ¡Ja es una bona passada qu'aqueys paperots anticlericals, en arribar sa Corema, s'hajen de desbaratar encara més de lo que hi van ordinariament, com certes bísties quant ha de fer mal temps! Es qu'are s'acosta's mal temps p'és seu cap-pare En Barrufet, que veu com li fugen moltes d'ànimies qu'havia embarriolades, i ara's coremers les fan volar cap a Deu! ¡Amén que's quedás sense cap ni una!—Per axò es que a n-es paperots anticlericals les fa'tan poca gràcia sa Corema, perque son es missatges, es mordacans d'En Barrufet, i no'ls agrada goتا que l'Amo perda ni sufresca mancap.

VIII

Ponyides a ferir

En pega unes quantes En J. Moya a n-es republicans caps-pares de Mallorca. Els-e retreu que, quant el se'n dugueren pres de Manacor dins es

PUNTS DE SUSCRIPCI

A Manacor: Ca-Mestre Antoni Niol, Ferrer, 5.—Ca-l'amo Andreu Alcover, Estrella, 6.
A Palma: Llibreria d'En Guasp, Morey, 6.—Taller d'encuadernacions d'En Francesc Ferrer, Sta. Eulària, 23.—Llibreria Ernest Frau, Brossa.—Llibreria d'Alemany i Fontdevila, Brossa.

mana vergonyosa, cap d'aquells s'interessá per ell, en treure D. Fernando Pou, Mestre Llorens Marit de Manacor i un tal Roig; i diu que, con va esser passat es perill, llavò si que 's cuidaren «a treure 's carcabòs cridant: ¡Visca En Ferrer!» «Es tan fácil, diu ell, mirar es bou de sa barrera!—¿Que no hu sentiu republicanetos de *El Ideal* i demés caps-pares de sa República de Mallorca? ¡Quines indretes que vos tira aqueix confrare vostro! ¡Es que sou estats sempre molt trempats es republicans per tirarvos-ne a ferir!

IX

¡Ca, homo! ¡Un poc ne llevarem!

Quina mèna qu' es axò que deys jo insigne J. Moya! que «es mauristes» «saben» que «es partit lerrouxista» «es s'unic que té organització i fors abastament per aturar que En Maura torn a n-es Poder! Ni es «mauristes» «saben» ni creuen tal cosa, ni hi ha ningú que hu cregu, en no esser ses tre quelades de biduins i bobians que vos seguexen. ¿Voltros tenir «organizació» ni «forsa per aturar que'n Maura torn pujar? En teniu tant com sa coa de sase o des mox, lo que vos estimareu més. ¡Sabeu aont teniu sa «forsa» voltros? A sa llengo.—Fora de Barcelona i València, sa «forsa» que teniu, es un tres i no res; i vos ne guardareu, com de caure, de moure gens d'estabetx quant torn pujar En Maura, que puja, si Deu ho vol, en esser s' hora, per més que voltros tayeus claus, i a forsa de potadetes vos fassee mal bé ses sabates!

X

¿Ay de bo?

Ell ara mos surt En J. Moya que «es lerrouxistes «volen matar es mal de rel». ¿Com? ¿Cumplint ses ordens d' En Lerroux, que diu a n-es seus:—Robau, calau foc, matau, alsau es vel a ses novicies i abusaue? ¿Com? ¿Senyalant a n-es seus com armes de combat sa «mentida» i sa «calumnia», axí com e-hu va fer *El Progreso* de Barcelona s' orgue d' En Lerroux, dia 16 de agost de 1908? ¡Axi volen es lerrouxistes «matar es mal de rel»: «mentint», «calumiant», «robant», «calant foc», «matant», ultratjant ses verges del Senyor! ¡Ah grans hipòcrites! ¡Ah grans farsants! ¡Que vos compr qui no'us conex!

XI

¡Ay una llegenda!

En J. Moya pretén dissapte passat qu' es una «llegenda», axò es, una rondaya qu' han inventada «homos de mala fe» «per desprestigiarlo», per malfamarlo, axò que diuen qu' ell declarà contra En Ferrer. Ja dia

30 de juriol prová de defensarse de tal inculpació, però no li resultà gens sa defensa; i se va veure més clar que, com es Tribunal Militar el feu declarar sobre's fets de sa *setmana na vergonyosa*, no li tenia gens la pia a n'En Ferrer *capità de lladres, incendiari i assassins*. Figurauvos qu'ell metex conta que declará que sa *setmana tràgica* de Barcelona «l'havia dirigida En Ferrer»; pero que d' axó «just en tenia noticia per lo qu'havia lletgit demunt es periòdics de Palma». Si En J. Moya fos estat llavó un defensor d'En Ferrer, com s'hi presenta ara, se 'n seria guardat, com de caure, de just dir que «demunt es periòdics de Palma havia lletgit» que 's «director d'aquella revolució era estat En Ferrer», sino qu'hauria dit que tot allò no era més qu'una calúmnia infame, com e-hu diu ara, qu'hauria rebrotxada tot indignat. ¿Quin defensor d'En Ferrer era aquest que, per tota declaració sobre aquells fets de sa *setmana vergonyosa*, repetia lo que'n deyen «es periòdics de Palma, qu'ell suposa venuts a n-En Maura, i que donaven tota sa culpa a n-En Ferrer de tal revolució? ¡Bon ferrerista mos do Deu, que ja no li va ocórrer dir altra cosa, en defensa d'En Ferrer, qu'anar a ferse eco des contraris d'En Ferrer, des venuts, segons ell, a n-es qui'l fusellaren! De manera qu'En J. Moya devant es Tribunal Militar se va fer eco de s'opinió pública de Mallorca i de fora-Mallorca, expressada p'és «periòdics de Palma», que senyalava En Ferrer com-e «director» de «sa setmana tràgica».- Per axó ab tota veritat s'Auditor General, dins es seu inform sobre sa Causa d'En Ferrer, pogué contar En J. Moya entre 's qui declararen contra aquell *capità de lladres, incendiari i assassins*.- Si, se nyor J. Moya, sa vostra declaració dins es procés d'En Ferrer no fou sa d'un «amic» ni d'un «defensor», sino sa d'un «inimic», sa d'un «capificador» d'En Ferrer. Per lo tant, axó de que vos declarareu contra En Ferrer no es cap «llegenda» ni cap rondaya, si no una gran veritat.

XII

Sa candidatura antiliberal de Madrit.

Per no havermoshi cabut aqueys dissaptes passats, no n'havíem dit res, i qualche cosa n'harem de dir pe'sa llissó pràctica que inclo. Es es cas que certs elements catòlics de Madrit engarbullaren, pe'ses properes eleccions provincials, una candidatura qu'anomenaren *antiliberal*, escluint tots els elements *lliberals i conservadors*, i la presentaren a n-el Bisbe de Madrit per que la beneis i axi la votassen tots els *antiliberals* de la Cort. I el Bisbe de Madrit se trobá devant un fet terrible: a Madrit els electors *antiliberals* no son majoria ni d'un bon tros, desgraciadament, sino que ses forces polítiques principals son es republicans i es monàrquics *lliberals i conservadors*; es qui no son *lliberals ni conservadors*, son una minoria petita. De manera que's republicans forsat han de triunfar si tots es no-republicans no s'unexen. Per lo metex, presentar a Madrit una candidatura no-republicana contra *lliberals i*

conservadors, de fet es restar forces a n-es *menos liberals*, a n-es *menos desafects a l'Església (lliberals i conservadors)* per donarla a n-es *més liberals*, a n-es *més contraris de l'Església*, que son es republicans, ja qu'es evident que's llevar vots a uns, es fer que's contraris d'aqueys los guanyin de més. De manera qu'aquexa candidatura *antiliberal* de Madrit no tenia cap probabilitat de triunf; només poria fer una cosa: fer més gros es triunf des republicans, restant vots a sa candidatura monàrquica de *lliberals i conservadors*, que representen un *mal menor*, mentres es republicans representan es *mal major*.- Ja sabem que hi ha catòlics que sostenen que's *conservadors* son es *mal major*, i no es *republicans*. Aqueys catòlics van tapats. Fins i tot ells, pràcticament, no hu creuen a n-axó, no hu practiquen, ja qu'admeten i tracten com-e catòlics molts de *conservadors*, i s'hi acosten per coses de l'Església i de religió, i sobre tot per conseguir s'influència política d'aqueys en coses que les interessin. ¡Que'n sabem de molts i de molts de casos axi de catòlics *purissims* que, per un vent s'aprofiten, sempre que pore, de s'influència des caps-pares conservadors i sobre tot d'En Maura, mentres que per altre vent s'escargamellen contra'n Maura i es *conservadors* dient que son es *lliberals* més dolents de tots.- Es qui escriu aquexes retxes va professar, com era tenral, aquexa teoria, i la defensá demunt sa Prensa; pero dins pocs anys s'esperiència de sa vida li va fer tocar ab ses mans que no era ver axó de que's *conservadors* fossen es *lliberals pitjors*, i no mudá de sentit per que's *conservadors* ii donassen ni lot demanás cap bobó may; s'esperiència de sa vida li va fer tocar ab ses mans que's metexos que predicaven tal teoria, practica ment no la creyen ni l'observaven. Per axó va romandre desacreditada i, gràcies a Deu, ja som poquets que la sostenguin.- I que va fer el Bisbe de Madrit devant es problema que li plantaren aquells de sa candidatura *antiliberal*? El Bisbe de Madrit se subjectà a ses *Normes* que la Santa Seu de Roma ha donades a n-es catòlics espanyols en matèria d'eleccions, segons les quals es catòlics, allá aont no té probabilitats de triunfar una candidatura ubertament catòlica, han de fer costat a sa *menos dolenta* que's presenti per evitar que triunfi *sa més dolenta*. Trobantse es catòlics de Madrit a n-aquest cas,-el Bisbe primer aconseyá a n-aquells catòlics que no anomenassen *antiliberal* sa seu candidatura per no escluir *lliberals i conservadors*; pero, resistintse aquells a suprimir lo d'*antiliberal*, -subjectantse el Bisbe a ses *Normes* del Papa, promulgades dins Espanya p'és Cardenal Arquebisbe de Toledo, se negá a beneir aquella *candidatura antiliberal*. En vista d'axó aquells elements retiraren tal *candidatura*, i fins n'hi hagué que's permeteren dir que'l Bisbe hu havia fet molt malament, i que's Bisbes just son per guardar sa doctrina catòlica, no per donar normes pràctiques d'obrar en questions polítiques-religioses. - ¿Ay idò? Ax hu fan certs *catòlics* qu'ells se tinen modestament p'és *millors*, p'ets

únics bons: si el Papa i es Bisbes no fan lo qu'ells creuen que pertoca fer, se fan trons del Papa i des Bisbes, i ab axó practicament se fan *lliberals*, obren a lo *liberal*, porque cabalment es *liberalisme* consistex en negar que sa política haja de tenir en eonte en res ni per res sa lley de Deu ni s'Autoritat de l'Església; consistex es *liberalisme* en negar s'Autoritat de l'Església en ses questions polítiques-religioses.— ¡Ah! es que no basta dirse catòlics *purissims*! ¡Es necessari esser ho, ab ses obres! ¡No basta dirse *antiliberal*! ¡Es necessari esser ho, ab sos fets, no just de llengo!— ¡Que n'hem perdut de temps, que n'hem perduda de suor, que n'hem perdut de terreny es catòlics d'Espanya per no volermos escoltar el Papa ni's Bisbes; per creure molts que hi veyen més en política que no'l Papa ni's Bisbes; per no haver volgudes seguir ses normes i orientacions que'l Papa i es Bisbes han anat donant a n-es catòlics espanyols en ses questiens polítiques-

religioses! ¡No formen un exèrcit es catòlics? ¡Qui son es caporals d'aquex exèrcit més que'l Papa i es Bisbes? ¡Quin exèrcit ha triunfat mai si no vol creure's seus caporals, es seus majors? ¡Que li ha de succeir a qualsevol exèrcit, si's soldats rasons s'en volen anar des seu cap i prenen entendre més que's majors, qu'es caporals? Ab un exèrcit indisciplinat d'aquesta manera, ¿qu'ha de succeir més qu'una derrota derrera s'altra? ¡Catòlics espanyols, tengauho en compte per amor de Deu!

Un altre encals a n-En J. Moya

No mos hi ha cabut avuy, com ja teniem escrit. Sortirà dissapte qui vé, si Deu ho vol. Es sobre un rov de desbarats qu'enfoca es director de s'in-Justicia referent a n-es Carnaval, que nega que siga d'origen «pagà», dient qu'es d'origen «pontifici». Ja pot posar ses costelles a bon lloc En J. Moya.

DE TOTES ERBES

Secció local

Aquest any els blats, en general, duen poca salut, i fins i tot n'hi ha, qu'han tengut cuc; ses sivades son bones; els ordis, regulars, tirant a bons; ses faves, s'espera poch d'elles. Ha d'esser que ab ses aygos de mars, que dimars comensá a fer, eiles se desxonxen.

Ses venudes a ses possessions qu'estableixen, pareix que segueixen bé, sobre tot a Llodrà, que s'ho prenen de ses mans; a So'n Cladera y Sa-Torre tanbé segueix qu'es un gust. I ara diuen males llengos que mos n'han d'establir un'altra de possessió. Veurem En Gelat aont s'ageurá.

De dia 27 del més passat havem rebut un Besa-les-mans del Sr. Quefe d'Estadística de Balears, acompañat d'un nombre des *Bulleti Oficial*, lo qual li agraim de tot cor. Com ell ja sap, estam en tot i per tot a ses seuesordes.

Ab sa saoneta de dimars, sa gent posa nitrat; ja comensam a posar sa femada química ab regularitat; pero no tal com pertoca, ni d'un bon tros. Per exemple, a ses vinyes, n'hi ha molts que sols posen superfosfat. Deu n'han entrades, y deu n'han d'exir. No van de potassa y foris. I no saben es qui tenen vinya, que sa potassa es lo que favoreix sa producció des sucres; i, com més sucres té un most, per forsa ha de fer més graus d'esperit. I, com aquest determina es preu de sa verema o sia des vi, aquí està sa clau de tot. Pero sa potassa, diuen ells, es massa cara. Ara bé, a noltros no mos cap dupte que per cada pesseta gastada en potassa, los duria cinch pessetes a n'es cup; pero s'egoisme a molts no 'ls-e dexa veure clar. Aqueys tals son venguts massa tardans. Havien de venir en temps de Moysès; i, com llavó queya sa mayna del cel, i sols l'havien d'aplegar, estarien descansats.

Dins ses nostres esglésies ja comensen a veure estols que fan el Via-Crusis. Benissim! A forsa de demanar podrà esser que alcensem lo qu'hem mestre.

ANDREU ALCOVER.

Ensenyanxes d'una vaga

Jo estic molt lluny de creure que tota vaga sia injusta o immoral, ni que sia contra-producent p'ets interessos d'ets obrers; crec que se presenten casos en que es licit, honest i útil lligar-se ets

obrers per obligar es seus amos a que millorin ses condicions des trebay, ja donant més bon jornal, ja acursant ses hores de trabay, ja introduint millors higièniques, ja millors morals. En sos negocis de tota mena s'ha de tenir en conte que's que hi trebayan, son homos que tenen dret a una vida humana integral, o a un nivell de vida—*standard of life*, com diuen ets inglesos—, que los permeti desarollar ses seues facultats i setiments, conforme a n'es nivell normal des seu temps i lloc.

S'aconomia *lliberal*, per lo contrari, no veu en s'obrer més qu'un factor de producció, i fa abstracció de s'element humà, qu'es inseparable de s'obrer. Així, doncs, creu que's trebayan té per principal objecte augmentar sa riquesa des qui el paga; quant sa veritat es que's fi primordial des trebayan es sa persona des trebayan, persona que no es un individuu abstracte, sino un ser social, que té devers, drets i necessitats, ja sia sa seuvida de família, ja com-e ciutadà, ja com-e fiy de Deu i persona redimida per Nostro Senyor Jesucrist.

Sempre idò que's trebayan no puga dur una vida conforme a n'es seus devers individuals, socials i religiosos, se troba ab un estat d'inmerescuda miseria.—com diu Llevò XIII,—i pot i deu procurar sortirne.

¿Comen sortirà?—Lo primer de tot, procurant que s'industria aont trabaya, sia polent, i per això farà de sa seu part tot lo possible per rendir utilitats mediant un trebayan intel·ligent i intem tot lo possible. Treabayadors malfeners no tenen dret a fer exigències; treabayadors abandonats i mal-endressats grollers no poren esperar gran cosa de sa seu feyna. Lo primer de tot han de pensar de dar bon conte, per poren esperar bona recompensa.

Aquí, a Mallorca, tothom se pert per esser molt fètut; prenen sa feyna de cap de dent; quant surten de Mallorca i s'en van a terres aont se guanya millor jornal i se trabaya menos hores, s'en duen de tot-d'una un bon desengàn, porque se troben que's jornalers d'allà fan més feyna i més bona ab una hora qu'ells ab dues.

Lo primer idò que pertoca fer, per millorar sa situació d'ets obrers, es que aquests se convencin que es necessari produir molt i bo, fent així polent sa seu industria. A mesura que donin profit a sa seu industria, porán demanarne per ells.

Creure que d'una industria pobre en porán treure bons jornals, i que treabayadora mal-feners poren passar treabayant poques hores, es anar calsats per ayo.

Promoure idò una vaga per demanar condicions de trehay desproporcionades a s'estat de s'indústria respectiva, es tirar-se dins un avenc, es contribuir a n'es pitjorament de sa seu industria i matar sa vaca per treure'n un poc més de llet.

Aquesta Doctrina ve confirmada per sa darrera vaga d'es *calatravins* de Ciutat, de la qual, son responsables, pero de ple, es caps-pares socialistes. Sí, ells en tenen tota sa culpa.

¿Que significa sa resistència d'ets amos *calatravins* i sobre tot es fet de que ara no hi haja feyna per tots ets obrers, quedantne més d'una vintantena sense ocupació?

Si ets amos gonyassen lo suficient ab sa seu indústria ¿qui pot creure que, sols per toxerrudesa, haguessen volgut passar devuy setmanes aturats, i que, per afigitó, volguessen ara tenir ab poca activitat es seus negocis? —Jo no tene motiu per sebte lo que deixa de benefici s'indústria d'adobar pells; pero es evident que ets amos no son tant beneyts que, si's-e convengués, no volguessen tenir molts d'obrers, per gonyar molt.

Qu'han conseguit idò ets obrers *calatravins* ab sa seu capbuytada? Posar pitjor que no estava sa seu indústria i allunyar s'hora des seu millorament. Abans, rapant rapant, e-hi havia trabay per tots; avuy estan mans fentes més de vint; i tot porque volgueren fer vaga, erre qui erre, sense mirar si s'estat de sa seu indústria consentia introduir sa millora que demanaven.

Pero es *companys* de «El Obrero Balear» diuen que poc importa que sa vaga sia anada bé o malament; lo que interessa es es fet de sa vaga que prapara s'aventiment des socialism.

Això demostra lo inmoral qu'es es partit socialist. Com sols viu de s'odi de classes, procura atiarlo tant com pot; i com res e-hi ha qu'encenga tant s'odi d'ets obrers a n'ets seus amos, com sa misèria, tenen com-e victòria tot fet que aumenta sa misèria d'ets obrers. S'obrer miserable, despitat, es un medi propici p'es cultiu d'es microbi socialista, anarchista, anti religiós, revolucionari; per això instintivament, inconscientment, es socialism favoreix tot lo que puga conduir sa classe obrera a sa desesperació. Per conseguir més i més aquesta desesperació es que, antes que tot li roben a n'es trebayado rsa fe cristiana, s'unica cosa que dona un sentit de sa vida humana, superior a n-es sentit materialista, el qual sols percep es valor des plers sensuals, fent d'ells s'única fi de s'home.

Per això també fan creure a n'ets obrers que's seus interessos—ets únics interessos—estan en contraposició ab sos interessos des seus amos.

No's pot negar que tal com avuy molts de patrons entenen sa vida,—també en sentit materialista, no cristiá,—e-hi ha de vegades conflictes entre ets interessos d'ets obrers i es d'ets amos; pero aquests conflictes no procedexen de sa naturalesa de ses coses sino de sa perversió anticristiana de no pocs patrons i de molts d'obrers; de sa pesta liberalista, des non paganisme qui roega ets ossos de sa nostra societat; des sentit materialista de sa vida humana, empelat en 'mal' hora p'En Cartes Marx dins sa sang de ses masses obreres.

Ningú—diu un escriptor iuglés, Ruskin—ningú ha demostrat may que, en general ets interessos d'ets amos i es des treabayadors sien ó idéntics o oposats: tant poren esser una cosa com s'altra, segons ses circumstàncies. En realitat, uns i altres tenen verdader interès ab que ses feynes surtin ben feles i que sien pagades a n-es seu just preu; pero en sa reparació des profit o des guany, pot esser qu'un s'atribueusqui part de lo que perteneix a s'altre. S'interès de l'amo no està en so pagar jornals tant baixos que no permet, in a d'es seus obrers més qu'una vida magre i penosa; pero tampoc s'interès d'ets obrers està ab so cobrar jornals tan elevats que impedesquin a n'es seu patró donar examples a n'es seu negoci i desa-

rrollarlo convenientment.» (*Into the last*, p. 6 i 7).

Aquesta es sa verdadera doctrina qu'ha d'informar lo que s'anomena politica-social-obra.

Això es lo qee també va dir Lleó XIII, quant va escriure: «E-hi ha, en sa questió (social) de que parlam, un error capital, i es figurarse i pensar que son unes classes de sa societat per sa seu naturalesa inimigues unes de ses altres, com si a n-es rics i a n-es proletaris los hagués fets sa naturalesa per combatre uns ab sos altres en lluya perpétua.... Una classe necessita de s'altra, porque sense trebay no hi pot haver capital, ni sense capital, trabay.»

Dit això, Llevó XIII escriu una plana hermosísima sobre sa virtut de sa religió cristiana per realisar s'hermonia en el mon des trebay, página que avuy no transcriurié perque me sembla que ja he fet llarc, pero que qualche die, si Deu ho vol, vendrà bé copiarla.

Un altre dia parlarem des sentit i manera com cal que s'unesquen ets obrers dins associacions professionals per fer tasca profitosa p'es seu millorament just i possible.

Per avuy consti que ses vagues d'estil socialista, no tenen per fi principal millorar se classe obrera, sino dur fins a s'últim punt es desgavell social, únic camí que creuen possible per fer venir aviat de quatres i tropell, tropell ses seues utòpeis, es seu sòmit, es reynat des socialism.

PETITOY

Notes bibliogràfiques

Zurück | zur heiligen Kirche | Erlebnisse und Erkenntnisse | eines Convertiten | von | Dr. Albert von Ruville | 4-6 Auflage | Hermann Walther Verlagsbuchhandlung G. m. b. h. | Berlin W. 30.—Un volum de 150 planes de 228 X 160 mm.

Es segur que la major part des lectors de *La Aurora*, com haurán lletgit es titol d'aquest llibre, haurán dit: —¡Que'm tirin d'una passa, si n'he entès cap mot! Per aqueys que no coneugen s'alemany, deym qu'axò vol dir: *Tornada a la Santa Església. Fets i idees d'un convertit*, p'el Dr. Albert de Ruville. 4-6 edició. Any 1910. Armant Walter, comerç d'edicions de llibres. Berlin.—Es qu'aquest Dr. Ruville es un catedràtic de s'Universitat de Halle qu'era protestant i hi va néixer, i aquest any passat se convertí, se feu catòlic, i ha escrit aquest llibre per contar i esplicar sa seu tornada a sa vertadera fe, a la Santa Església. Hayentho sabut noltros, li enviarem per un amic seu i nostre s'enhorabona més coral, i ell ha tenguda s'atenció d'enviarmos un exemplar d'aquex llibre ab una dedicatòria escrita de sa seu mà, molt espresiva i qu'agraim ab tota sa nostra ànima. D'aquest llibre se'n son fetes una partida d'edicions, i l'han traduit a una partida de llengos; i ara l'estan estampant a Barcelona, traduit per aquell bon amic qu'hem dit, N'Antoni Griera, un seminarista de Vich que sa Diputació de Barcelona envia a Alemanya per estudiar filologia romànica (ciència des llenguatje).—Es molt curiós i altament instructiu lletgir lo que conta'l Dr. Ruville com, de protestant de bona fe qu'era, a poc poc s'anà acostant a n-es catolicisme, fins que hi entrà de tot, en cos i cordes, fentse un gran defensor de l'Església Catòlica. Diu que tenia un gran desitx de conéixer bé quina era sa vertadera doctrina de Cristo, perque se trobava que, com segons es protestants no hi ha altra retgla de fe que la Sagrada Escriptura entesa segons es sentit de cada qual, i de sentits n'hi ha tants com homos que pensen ab so seu cap, i per axò son tantes i tantes ses secces protestants, que ab la Sagrada Escriptura ab sa mà defensen ses coses més oposades, es sí i es no sobre's

metexos punts, fins a s'estrem d'haverhi protestants que neguen que Cristo sia Deu, fundantse en la Biblia, axdes, pretenen fundars'hi; —l'homo sa trobava apurat per aclarir quin'era en definitiva sa doctrina de Cristo vertadera. Se posà estudià qui estudià la Sagrada Escriptura, i s'hi passà una partida d'anys; i s'hi va veure ben endidalat per aclarir quin'era sa doctrina vertadera, fins que li va ocurrer aquex consideració: —¿A mi, homo de ciència, m'ha costat tant i tant arribar a aclarir quin'era sa sustància de sa doctrina de Jesucrist, i encara no estic segur d'haverho pogut atenyer ni aclarir; ¿qu'han de fer, idò, s'immensa majoria de ses persones, que no tenen es medis de ciència, il·lustració, lleguda i espany qu'he tengut jo, per conseguir es conexió exacte de sa doctrina de Cristo? —Es possible que Deu haja deixada axí sa doctrina de salvació a's mitx del mon, de tal manera que'ts homos, per arribarla a conéixer bé, hajen de fer una feyna d'estudiar, que s'inmensa majoria de ells no té temps ni medis de ferho? No, Deu no pot haver deixada abandonada axí sa doctrina, si vol qu'ab ella sa salvin tots ets homos. Deu ha d'haver posada una Institució visible, vivent, perpètua, estesa per tota la terra, qu'ensenyi aquexa doctrina divina, que la conservi purr, intacta, sense mettífara, que tots ets homos la puguen aprendre d'ella facilment, i que's-e dirigiesca de tal manera que puguen estar segurs de que seguint tal Institució, segueixen es metex Jesucrist. I ¿qui es tal Institució? L'Església Catòlica, va arribar a dir el Dr. Ruville. Pero lleva sa trobà ab so dogma de l'Eucaristia, que no veia manera de porerlo arribar a creure. Axò de que a l'Hostia consagrada hi hagués Cos, Anima i Divinitat del metex Fill de Deu, no li entrava en via neguna. Per creure, se va haver de fer aquex raó: L'Església Catòlica es posada per Deu per ensenyuar sa vertadera doctrina; es axí que l'Església Catòlica ensenyà que a l'Hostia consagrada hi ha Cos, Anima i Divinitat de Cristo nostro Senyor; idò es axí com diu l'Església Catòlica, i accept i abràs es dogma de l'Eucaristia. Tots es capitols d'aquex llibre son interessantis, i hu es sobre tot es qui tracta del Papa i es qui tracta de l'Eucaristia. Pose com-e doctrina fonamental de l'Església Catòlica s'autoritat del Papa i com-e fonament de tota sa vida cristiana la Sagrada Eucaristia. Axò demostra que'l Dr. Ruville ha penetrada bé tota s'obra de Jesucrist, sa Religió vertadera. Es seu llibre es d'una actualitat fora mida, no so's a Alemanya, sino dins totes ses altres nacions, i dins Espanya també, aont n'hi ha tants i tants que balde-rettjen en matèria de fe. Es llibre del Dr. Ruville es un *reconstituent* de primera, una mayna del cel, un menjador de vida. Que Deu nostro Senyor li pagui sa bona obra qu'ha feta a sa causa de Deu i de l'Església.

Les eleccions provincials de diumenge

Només n'hi ha dins es Partit Judicial de Manacor. Han d'elegir quatre diputats, i se presenten cinc candidats: dos *conservadors* (l'Exm. don Antoni Barceló, actual President de sa Diputació, i l'Exm. D. Enric Sureda, Batle del Reyal Patrimoni); dos *liberals* (D. Bernat Amer i D. Antoni Llitteres i Ferrer); i un *republicà* (don Fernando Pou i Moreno). Personalment, tots cinc son dignes. Es quatre primers creym que dins sa Diputació han de prestar molt bon servici a sa Província, i no oferexen cap perill per l'Església ni pe'sa Religió ni per Mallorca. En quant a n'es derrer, sa

seua significació política anticlerical, ses aficions revolucionàries qu'ha demonstrades, es fet d'haver eritat *Vaca En Ferrer!* a n-es derrer dinar de sa República, el fan inaceptable p'es catòlics i anti-revolucionaris. Voter En Pou i Moreno es voter un defensor d'En Ferrer, *Capità de lladres, incendiari i assassins*; que deya qu'havien de matar tots es militars, capellans, frares i capitalistes; que contra s'Authoritat i l'Església havien de fer servir com arma ses bombes i es veri; que hu volia destruir tot; que deya que sa bandera de la Pàtria no era més qu'un tres de pedàs aficat a sa punta d'un bastó; i que l'hagueren de fusellar per haver moguda i dirigida sa *setmana tràgica*, que ab sos seus crims horribles deshonrà Barcelona i l'Espanya devant totes ses nacions civilisades. Un defensor des qui va fer tot axò, un qui erida *Vaca En Ferrer!* no pot, no deu haver de representar es pobles des Partit Judicial de Manacor dins sa nostra Diputació; i no pot ni deu haverlos de representar senzillament perque aquells pobles no son... *ferreristes*. Si n'hi ha de subjectes *ferreristes*, son ben pocs, gràcies a Deu. Es qui hu sien, que'l votin a n-En Pou i Moreno; es qui no hu sien *ferreristes*, no poren ni deuen haverlo de voter sense comprometre gravissimamente sa seu conciència. Qu'un qu'està pe'ses idees d'En Ferrer, voti un defensor d'En Ferrer, e-hu comprenem perfectament i es lo llògic. Lo que no's comprendria, qu'un que no vol que reynin ses idees d'En Ferrer, se'n anà a voter un defensor d'En Ferrer. Axò seria una atrocitat, un contra-sentit. Electors des Partit Judicial de Manacor, mirauoshi a n-e qui donau es vot! ¡Votau pe'ses vostres idees! ¡no pe'ses des vostros contraris!

CLAR-I-NET.

Manacor, 8 de mars, 1911.

Un'altra enhorabona

A n-es metex benvolgut amic don Guillem Reynés. Dia 26 de janer el feren Arquitecte Provincial, i devers aquells meteys dies va esser nomenat també Arquitecte Diocessà. Mos n'alegram molt per lo bé que n'estarán ses esglésies de Mallorca. ¡Tot vos sia enhorabona, amic benvolgut! i que 'n pogueu dirigir moltes d'obres d'església! que 'n pogueu fer moltes d'esglésies noves! ¡Amén!

L'Hereu de la corona

(*Acabatay*)

Es fiy del rey seguex de d'allà, camina caminaràs.

A's cap de set dies troba s'altre gigant, i ja li diu:

— ¡Alabat sia Deu!

— Per a sempre sia alabat! diu es gigant. ¿I de qu'anam per aquí?

— Cerc la Bell' Astresa del mon, diu es fiy del rey. ¿No'm dirieu per on capleva.

— ¡Prou que t'ho diria si tu'm daves lo que jo't demanaria!

— Demanau! diu es fiy del rey. I es gigant ja diu:

— Idò venguen a l'acte dotze carretades de pa fet, dotze grosses de fils de sobrassades i botifarrons i dotze botes de vi; perque fa massa temps que no m'he poguda omplir aquexa betza meua, i tenc una fam que m'alsà!

— ¡Prou, prou! diu es fiy del rey; esperau una mica, si voleu.

I ja se possa a dir:

— Per fat i fat que la mia mare m'ha comanat i un punt més, que compareguen a l'acte dotze carretades de pa fet, dotze grosses de fils de sobrassades i botifarrons i dotze botes de vil

1 Una grossa son dotze dotzenes.

I tot-d'una *zas!* e-hi va haver allá tota aquella paneria, sobrassaderia, botifarneria i vineria.

¿Que me'n direu? Ell aquell gigant s'aborda a tot aquell concert, i ab un instant s'ho va haver engolit tot, i més n'hi hagués sagut.

—O qui gust i qui gust que m'has fet passar, o jovenet! deya es gigant. Saps que'n feya d'estona que me'n era vist assat de tan bon concert! No dius que vols trobar la *Bell'Astresa del mon?* Seguex de d'allá. A's cap de set dies veurás un turó molt aguyonat, i a n-es cap curueull un grandiós castell. Pujehi, qu'allá dins es la *Bell'Astresa del mon*, una fadrineta de setz'anys com un sol, sa cosa més garrida i robadora de cors que personnes nades hajen vista may. Son pare la té tan gelosa, que per deixarla veure, demana unes coses impossibles. A veure si't desxondeys, i si la te fas teua! En havermé de mester per res, cride'm, i te compareixeré aont-se-vuya sia.

Es fiy del rey segui endavant, camina caminarás.

A's cap de set dies, columbra un turó, molt aguyonat ab un grandiós castell a n-es cap-curucull.

E-hi munta, i troba sa portassa esbadellada, i es senyor assegut allá qui prenia la fresca.

—Alabat sia Deu! diu es fiy del rey.

—Per sempre sia alabat! diu es senyor.

—Es aquest es castell de *La Bell'Astresa del mon?* diu es fiy del rey.

—Si-fa, diu es senyor. I ¿que volles?

—Venia, diu es fiy del rey, per veurela.

—Ay de bo! diu es senyor. No, i sa meua fia deu anar a vistes? Vol dir et penses que sa meua fia la veu qui vol! Per vos son fetes ses monjes d'Inca!

—Veyam que s'ha de fer per veure sa vostra fia! diu es fiy del rey.

—T'he de fer tres proves, diu aquell, i n'has de sortir ab bon nom de totes tres. I has de sobre que, si fas fetxida a cap d'elles, te tirarem de dalt a bax de sa torre més alta descastell.

—Venguen aquestes proves! diu es fiy del rey.

—No res, diu aquell senyor. Te tan carem anit dins una cambra ab setanta corderes de pa fet, i demà demati ja no n'ha de romandre ni un roagó; tot t'ho has d'haver acabat.

—En voler! diu es fiy del rey. Ara metex m'hi poreu tancar!

El tanquen ab ses setanta corderes de pa fet dins una cambra; i a punt de mitja nit, com tothom dormia, es fiy del rey diu:

—O gigant des dia que feya set! tu que'm prometeres que si't cridava, vendries aont-se-vuya fos, vina més que depressa a espassarte sa talent ab aquestes setanta corderes de pa fet!

I encara no hu va haver dit, com t'ac! li surt es gigant ben axarmat; i, com sent es fiy del rey i veu aquelles setanta corderes de pa fet, diu:

—No hu sé que mos farem per enforrar tot axò! Set corderes son sa meua mida; pero setanta!

—Envestiu, homo! diu es fiy del rey, i fora por!

I es gigant ja es partit a donar clau a n-aquella garbera de pa, i dassa qui dassa, i venguen pans i més pans.

—Que me'n direu? Ell a forsa de forces s'ho arriba a acabar.

—Vols res pus de mi? diu a n-es fiy del rey, que li contesta:

—No, vos ne poreu anar en voler. Per amor de Deu sia d'aquest favor tan gros que m'heu fet! i que Deu vos guard de perill!

—Amèn, diu es gigant i descomparat.

Com lo endemà es senyor ab un

parey de criats aná a obrir sa cambra, i no hi trobá més que's fiy del rey sens un roaganet qu'era un roaganet, romangué de pedra, i va perdre ses riayes.

—¿Que farem? pensá ab ell metex. ¿Que mos safalcará aquest estornell? Ja li porem vel-lar bé's ble!

—¿Quina ha d'esser sa segona prova? diu es fiy del rey.

—Ja t'ho direm es vespre, diu es senyor.

Pensa qui pensa tot lo dia, es vespre agafá es fiy del rey, i li diu:

—Mira, te tancarem dins sa metexa cambra ab setenta corderes de pa fet i setanta quintars de xuya i sobrassada, i demà demati t'ho has d'haver acabat tot.

—Conforme! diu es fiy del rey.

El tanquen dins aquella metexa cambra ab setanta corderes da pa fet i es setanta quintars de xuya i sobrassada; i devers les dotze de la nit, com tothom dormia, s'esclama:

—O gigant des dia que feya catorze, tu que'm prometeres que, sempre que't cridás, vendries aont-se-vuya fos, vina aquí a veure si t'espasses sa talent ab aquestes garberes de pa fet, de xuya i sobrassades.

I encara no hu va haver dit, com t'ac! comparex aquell gigant; i, com sent es fiy del rey i veu aquella garbera de pa fet i de xuya i sobrassada, s'esclama:

—No hu sé que mos farem per havermos d'engolir tot aquest concert! Fossen set corderes de pa i set quintars de xuya i sobrassada, que's sa meua mida, bé; pero setanta carretades de pa i setanta grosses do porquim i setanta botes de vi! No hu crec que hi haja res que fer!

—Veyès si'm farieu s'endemesa de no acabarvos més que depressa! diu es fiy del rey. Un gigant com vos no s'ha de retgirar per tan poca cosa! Hala! abordauvoshi! i fora por!

I es gigant ja estigué abordat a n-aquelles carretades de pa; i ab cada xuclada s'engolia un pa, un enfilay de sobrassades i un de botifarrons; i llavó agafava una bota de vi, i j'glecglec! fins que la tenia buyda. I j'halas de bell nou a n-es pans i sobrassades i botifarrons! i venga un'altra bota de vi!

I arribá qu'aquell eos seu ja no'n volia pus de concert; pero a forsa de forces va esser el dimoni per empessolars'ho tot: pa, sobrassades, botifarrons, vi.

—No res, va dir, axí com pogué a n-es fiy del rey:

—Vols res pus de mi?

—No, diu aquell, vos ne poreu anar en voler. Per amor de Deu sia d'aquells favor tan gros que m'heu fet! i que Deu vos guard de tot perill!

—Amen, diu es gigant i descomparat.

Lo ferest va esser s'esglay que se'n va dur es senyor des castell com lo endemà demati aná a obrir sa porta de sa cambra, i se troba qu'aquell diantre d'al lotell havia llevades des mitx ses setanta corderes de pa fet i es setanta quintars de xuya i sobrassada.

—¿Es sortida o no sa segona prova? demana es fiy del rey.

—Si que t'es sortida! diu es senyor, ben mostiy, i que si l'haguessen saynat, no n'hi haurien treta gota.

—Estam perduts! pensaya entre si metex. No tir cap cossa! Axí com es sortit de ses dues, sortirà de s'altra, i no hi haurà més remey que mostrarli sa meua flona. I ara ja hu vext! S'enamoraran tot d'una que's vejen!

—¿Es sortida o no sa segona prova? demana es fiy del rey.

—Si que t'es sortida! diu es senyor.

I tot aquell dia aná m'jol, no va menjar ni va beure, pense qui pensa quina prova li faria a n-aquell gran bolitre.

—Es vespre li diu:

Mira, se prova derrera serà que te tancarem dins sa metexa cambra ab setanta carretades de pa fet, se-

tanta grosses de fils de sobrassades i botifarrons i setanta botes de vi; i, si demà no t'ho has acabat tot, te tiran dalt-abax de sa torre més alta des castell.

—En devant ses atxes! diu es fiy del rey.

I el tanquen dins aquella cambra ab setanta carretades de pa fet, setanta grosses de fils de sobrassades i botifarrons i setanta botes de vi; i en punt de la mitja nit, com tothom dormia, s'esclama:

—O gigant des dia que feya vint-i-u, tu que'm prometeres que, sempre que't cridás, vendries a l'acte, aont-se-vuya fos, vina més que depressa a espassarte sa talent i sa set ab tantes de carretades de pa, de sobrassades i botifarrons i tantes botes de vi.

Encara no hu va haver dit, com t'ac! comparex es gigantot, que, com me sent es fiy del rey i me veu tot aquell concert de pa, sobrassades, botifarrons i botes de vi, s'esclama:

—I com es possible jo acabarme tot axò? Fossen dotze carretades de pa i una grossa d'enfilays de sobrassades i botifarrons i dotze botes de vi, qu'es sa mida d'una panxada meua, molt bé; pero setanta carretades de pa i setanta grosses do porquim i setanta botes de vi! No hu crec que hi haja res que fer!

—Veyès si'm farieu s'endemesa de no acabarvos més que depressa! diu es fiy del rey. Un gigant com vos no s'ha de retgirar per tan poca cosa! Hala! abordauvoshi! i fora por!

I es gigant ja estigué abordat a n-aquelles carretades de pa; i ab cada xuclada s'engolia un pa, un enfilay de sobrassades i un de botifarrons; i llavó agafava una bota de vi, i j'glecglec! fins que la tenia buyda. I j'halas de bell nou a n-es pans i sobrassades i botifarrons! i venga un'altra bota de vi!

I arribá qu'aquell eos seu ja no'n volia pus de concert; pero a forsa de forces va esser el dimoni per empessolars'ho tot: pa, sobrassades, botifarrons, vi.

—No res, va dir, axí com pogué a n-es fiy del rey:

—Vols res pus de mi?

—No, diu aquell. Vos ne poreu anar en voler! i per amor de Deu sia d'aquells favor tan gros i tan gros com m'heu fet! i que Deu vos guard de perill!

—Amèn! diu es gigant i descomparat.

I no vos dic res si se'n va dur un esglay ferest es senyor des castell lo endemà demati com entrá dins aquella cambra des fiy del rey, i no hi trobá més qu'aquest tot xerevello, sense rastre de tantes de carretades de pa, grosses d'enfilays de sobrassades ni botifarrons ni botes de vi.

Aquell senyor torná de mil colors; se va haver d'asseure; no hi veia de cap bolla. Llavor romp en pestes i llamps, i j'halas a pegarse ab so cap pe' ses parets! eridant i bramulant com un botx.

A la fi es fiy del rey diu:

—Senyor, pactes son pactes. Som sortit bé de ses tres proves; per lo metex, ara vos pertoca mostrarme sa vostra fia.

No hi hagué altre remey: la hi hagué de mostrar. I succeí just lo qu'es senyor des castell, malpensante, havia dit: tot d'una que's fiy del rey va veure la *Bell'Astresa del mon* i la *Bell'Astresa del mon* es fiy del rey, quedaren enamorats, però de tot, un de s'altra; i, per sortirne d'una vegada, es fiy del rey pega grapada a sa

Bell'Astresa del mon i la posa a ses anques des cavall, i ell s'hi posa devant, i es cavall de d'allà com cent mil llamps cap a ses tres fades ab la *Bell'Astresa del mon* i es fiy del rey demunt!

E-hi arriben, i ses tres fades li diuen:

—Anau tot dret a ca'l Rey, i li dirás: Mans, mun pare; jo som l'hereu de la corona. Axí com vos vay presentar la llet de groviera i les tres taronjes d'arecal, vetassi la *Bell'Astresa del mon*.

E-hi feren axí, i es fiy del rey tot d'una que veu son pare, ja li diu:

—Mans, mun pare; jo som l'heren de la corona. Axí com vos vay dur la llet de groviera i les tres taronjes d'arecal, vetassi la *Bell'Astresa del mon*.

Com el Rey veu aquella fadrineta tan garrida, tan galanxona, tan gentil qu'hauria fetes enamorar pedres i qu'embadalia tothom qui la se mirava, va romandre tot d'una sense sobre qu'havia de dir, fins que a la fi diu: —Fiy meu, massa que la t'has gonyada sa corona!

I a l'acte la se lleva de dalt es cap i la posa a n-es cap des seu fiy, qu'aquell dia metex se casá am la *Bell'Astresa del mon*, i venguen unes noces de pinyol vermey, i un ball vitenc de tot i sarau per llarc!

I visqueren en pau i concòrdia com Jusep i Maria anys i més anys, i encara son vius si no son morts; i al cel mos vejem tots plegats. Amèn.

JORDI DES RECO.

Palma, 15 d'agost de 1909.

D. Juan Lliteres i Caldentey

Víctima de greu malaltia i rebuts els Sagaments, passá d'aquells mon a l'altre dijous demati. Que'l Bon Jesú l'haja trobat en estament de gràcia; i si encara estigués entretenut a n-el purgatori, que'l trega tot d'una i l'admet a l'etern descans de la santa Glòria; i doni molts d'anys de vida a la seua dignissima família per pregar per ell, i el conhort i conformansa que tant necessita per suportar una pèrdua tan grossa com es aquixa mort.

Enviam el nostre condol més coral especialment a n-es nostros bons amics Mn. Antoni Lliteres i Caldentey i D. Antoni Lliteres i Ferrer, germans i fills respectivament del difunt, que també figurava entre's nostros amics de ver. Al cel lo vejem. Amèn.

Errades de caxa

Mos n'es caparen algunes dissaptes passat, que volem rectificar.

A sa plana 1., columna 2., parraf IV, retxa 17, diu «13 de febrer», i ha de dir «18 de febrer».

A s'article sobre's nom de «femada química» mos passaren per alt una partida de cc en lloc de ee. Abax de tot de sa columna, sorti «concepte» en lloc de «concepte»; es caxistes mos giraren sa p, i resultà una b. I a sa columna següent, retxa 19, després des mot «evolucionar» tocava havehi punt i coma.

Sa rondaya L'hereu de la corona no acabava, i no pensarem a posar allà ont tayarem: (s'acabard).

Lo que sorti més esforreyat encara va esser s'enorabona a n-es nostro amic coral D. Guillem Reynés per haverlo fet Arquitecte Provincial. Ses retxes 5 i 6 sortiren croxides; deyen: «Es ben avengut tal nomeamen tot li siaenorabona n-es nostro bon amic...»; allà ont deya s'original: «Es ben avengut tal nomenament. Tot li siaenorabona a n-es nostro bon amic...»;